

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Franciška ulica št. 6/A, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Oglašilni prostor 1 mm x 55 mm po K 150. Uradni razglašilni, poslano ter nočice isti prostor K 200. Pri večjem naročilu popust.

NAPREJ

Glasilo Jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 288, za pol leta K 144, za četrt leto K 72, za mesec K 24. Za inozemstvo K 480.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Upravištvo v Ljubljani, Franciška ulica št. 6/A, Učiteljska tiskarna.

Brez obrekovanja in podtikanja ne gre.

Nepoštenost »političarjev« v Sloveniji je znana stvar. Komaj smo objavili dopis iz Beograda o Peskovi zadevi, že ve povedati klerikalno časopisje o zvezi z vlado, o Praprotnikovih in Tonetovih papirjih itd. Tako more pisati le moralni lump, če ni to le dovtip.

Mi se v Peskovo afero nismo vmešavali do sedaj, zato je pa klerikalno in narodnosocialistično časopisje dosedaj pisalo, da podpiramo demokrate ali Jutrovce, ker molčimo. A sedaj, ko smo objavili dotično pismo z namenom, da se ta trapasta afera porine v večnost, pa zopet podpiramo demokrate in vlado ter dobivamo od njih menda milijone kot nagrado. Če so čitatelji teh listov pametni ljudje, morajo uvideti, kakšna nepoštenost je v taki obrekovalni politiki.

Socijalni demokrati so zahtevali od vlade, da se dovoli vpogled v tozadevni akt vsem klubom. Tudi klerikalci in narodni socialisti lahko pogledajo. Toda klerikalcem je ta boj všeč, ker vedno radi gazijo po blatu ter upajo, da bodo želi iz vse afere največji politični dobiček, dočim smo mi odločni nasprotniki istemu boju v Peskovi aferi kakor sploh vsem infamijam, ki jih zlasti klerikalci vsak dan ponavljajo proti naši stranki.

Peskova afera je sedaj v končnem razvoju. Raztegnila se bo na širši krog, toda, če se je kolo zasukalo, se mora zvrtni do kraja in

dolžnost merodajnih činiteljev je, da stvar čim prej doženo.

Koga zadene obsodba in koga ne, to vprašanje sedaj ne more več odločevati; kdor je krivec, naj nosi posledice, ali so to Peskovci, Jutrovci ali priče, to je za javnost irelevantno.

Naše čitatelje pa naj ne vara hudobna sodba klerikalnega, narodnosocialističnega ali demokratskega časopisja, ko vendar poznajo vso zlobnost in lažljivost nekaterih »žurnalstov«, ki občinstvo farbajo s svojimi »žurnalističnimi iznajdbami« in se potem hvalijo, kako imenitno so javnost potegnili.

Naše časopisje se mora emancipirati od te metode, socijalni demokrati morajo imeti vero v svoje časopisje neoziraje se na to, kaj piše klerikalno ali demokratsko časopisje. Naši pristaši niso klerikalci, ne demokrati, ne narodni socialisti, marveč socijalni demokrati, ki bi ravnali nespametno, če bi se ozirali na to, kaj je onim všeč in kaj ne.

Naj trobijo, naj lažejo, naj obrekujejo kakor srake, to se nas ne tiče; mi imamo ravno pot, odkrito in se nimamo bati nobene lojalne kritike, nepoštenost pa moramo zavračati tako kakor zasluži. O naši politiki pa ne bo odločeval ne Novi čas ne Jugoslavije ne Jutro in ne Domoljub.

To nas ne briga, kaj ti listi pišejo; mi imamo svojo pošteno pot, odkrit vizir. Od tega ne moremo in ne smemo odstopiti.

B. Krekič: Karakteristika ministrskega projekta službene pragmatike za železničarje. (Konec.)

Kategorije osovja.
Vse železniško osovje naj se deli v tri kategorije, in sicer v I, II, in III. kategorijo, v katere so uvrščeni: I. višji in nižji uradniki, II. uslužbenci in kvalificirani delavci, III. pomožni uslužbenci in nekvalificirani delavci.
V kategorije naj se uvrste po dejanski sposobnosti, katero so pokazali v službi, brez ozira na šolsko izobrazbo. Pri enaki sposobnosti naj imajo prednost oni z višjo šolsko izobrazbo.
Vsaki nastavljenec naj ima pravico do napredovanja v višjo stopnjo, če izkaže za to potrebno sposobnost.

Kategorije osovja	Plače
I. višji in nižji uradniki	400
II. uslužbenci in kvalificirani delavci	300
III. pomožni uslužbenci in nekvalificirani delavci	200
200	150
	100

Dr. Démetér Bleiweis-Trsteniški: LISTEK.

O zdravstvenih nalogah socialnega zavarovanja.

(Referat na zborovanju blagajničnih zdravnikov Slovenije ob priliki III. jugoslov. lekarskega skupa v Ljubljani.)

Častiti gospodje kolegi! Porabili smo priliko III. jugoslov. lekarskega skupa, na katerega so prihiteli zdravniki iz vseh krajev naše domovine in Vas povabili na današnje zborovanje, na katerem naj se pomenujo o svojih skupnih nalogah in bodrimo za bodoče delo. Imeli smo pred očmi dejstvo, da je danes socialno zavarovanje najvažnejši nosilec zdravstvenega varstva za široke plasti naroda.

Kakor Vam je znano, so bolniške blagajne, posebno dokler so bile omejene na manjše okolišče, svojo nalogo videli zgolj v tem, da so svojemu zavarovancem nudile zdravniško pomoč in boleznino, oziroma namesto te zdravljenje v bolnišni-

cah. Kmalu pa se je izkazalo, da je to nezadostno, ker je zavarovancem v socialno-zdravstvenem oziru kaj malo pomagalo in ker je bolniškim blagajnam prouzročalo stroške, ki niso bili v nobenem razmerju z doseženim uspehom. Uprave socialnega zavarovanja so zgolj z gospodarskega stališča uvideli, da je kolikor moč zgodno izpoznavanje in odkrivanje bolezni, preprečevanje njih zlih posledic in odpravljanje nevarnosti nevarnosti najuspešnejše sredstvo, da se zmanjšajo stroški. Iz tega izpoznavanja, torej iz neke notranje potrebe, so se razvile preventivne zdravilne metode, ki so vzele v svoje okrilje celo vrsto kroničnih bolezni, pred vsem pa tuberkulozo. Ideja preventivnega zdravljenja, preprečevanja bolezni, je postala slednjič tako važna, da so se začeli nanjo ozirati tudi socialni zakonodajalci in da je že dosedanji zakon o ljudskem bolezenskem zavarovanju pripisoval preventivna zdravljenja tudi pri svojih, torej pri omladini, pri naraščajočih zavarovancev. Ravno vsled te tako dalekosežne razširitve je postalo socialno zava-

revanje glavni nosilec zdravstvenega varstva med narodom. Pa tudi posredno je socialno zavarovanje — ako tudi ne v naši ožji domovini, pa vendar v sosednjih deželah in drugih državah — veliko storilo v zasledovanju tega cilja s tem, da je dalo na razpolago potrebna sredstva za razne socialne naprave, na pr. za kolonije higiensko urejenih delavskih hiš, za odpočivališča, za zdravilišča proti tuberkulozi itd.

K vedno lačjemu naglašanju preventivnih zdravstvenih metod pa nas sili tudi ves razvoj današnje medicine. Kakor Vam je znano, doživlja medicina danes naravnost krizo in stoji v znamenju nekega prepoveda, namesto dosedanje individualne medicine in individualne terapije stopa vedno bolj socialna medicina. Pokazalo se je, da je individualna medicina, ki obrača vso svojo skrb in pažnjo le na posameznega človeka, da včasih le na posamezne njegove organe, proti tako važnim in razširjenim ljudskim boleznim brez moči. Znani socialni higienik Grotjahn pravi: »Velik, da številčno pretežni del vseh bolez-

Minimalna plača naj bo tako visoka, kakor je fiziološki minimum za eksistenco.

Specifikacija plač: Plača naj sestoji iz treh delov:

Temeljna 50% trenutno potrebnega minimuma za eksistenco, ki je izrazito konstatiran.

Spreminjalna, v katero je všteti drugi del kulturnih potreb, ki se pa na podlagi predlogov gospodarske nih komisij železničarjev personalnih komisij ali železniške uprave, od časa do časa po stanju draginje višajo ali nižajo.

Specijelne, katere so odvisne od specijelnega službenega značaja.

Temeljne in spreminjevalne plače so normalna nagrada vseh nastavlencev, med tem ko so specijelne plače nagrada za specijelno delo kakor n. pr. vožnja, nočna in slične službe. Specijelna plača naj dosega dejansko višino povečanih izdatkov v dotični službi (pri strojnem in voz-nem osovju n. pr. toliko običajnih dnevnih, kolikor dni povprečno mesečno vozi, proračunane na kilometrino, škodo, pavšal in slično).

Plače se toraj grupirajo iz: temeljne, kot nespremenljive, spre-menljive ali avtomatične napram draginji in specijelne doklade napram službenem značaju.

Delovni čas
naj bo za vse panoge železniške službe 8 ur dnevno. To je program uprave, katerega naj sistematično izvede in katerega naj vsi v to pozvani činitelji, nadzorujejo.

Dokler se ne proizvede, naj se prehodno določijo najdaljši delovni čas za eksekutivno osovje 10 ur, na to odmor 20 ur, čuvaji in postajno osovje 12 ur, odmor 24 ur, delavniško, kurilniško, skladišno in prožno osovje 8 ur, odmor 16 ur.

Čezurno delo
je vse, kar je več kakor je gori navedeno in se plača z 100% povišanja vseh prejemkov.

Nedeljski počitek,
za vse osovje vsakih sedem dni, brez ozira na dan in trajaja 36 ur.

Letni dopusti
naj bodo za vse kategorije železničarjev enaki toda po načelu: za vsako službeno leto en dan in pol dopusta. Dopusti naj bodo radi tega enaki, ker naj se razlika med lažjo in težjo službo, med zdravejšo in nezdravo zahteva pri odreditvi dnevnih ali tedenskih delovnih ur, tako da se v težji in nehygienični službi dela manj nego v ostalih.

Razlika naj se pa poleg tega zahteva tudi v hitrejši doseg pokojnine.

Zavarovanja
v bolezni, proti nezgodam, invaliditeti in za starost naj bodo obligatna, toda institucije samoupravne in v rokah zavarovancev samih. Gmota sredstva naj daje delodajalec, po potrebi, na razpolago.

V vseh slučajih se imajo uslužbenci, takoj po vstopu v službo, zavarovati. Izvzet je le slučaj zavarovanja za starost, katero nastopi v slučaju stalne namestitve.

Višina podpore
naj bude v vseh slučajih enaka rednim dohodkom zavarovanca, ko je še opravljal službo in sicer temeljnim in spreminjevalnim poleg prostih zdravil in zdravilnika.

Pravico do pokojnine
dobe vsi nastavljencl, čim postanejo stalni (po enoletnem provizoričnem stanju).

Polno pokojnino dosežejo oni na lažjih službenih mestih po 25, oni s težjo službo pa po 20. letih.

Če so preje vpokojeni se jim izplača procentualna pokojnina po službenih letih.

Prekinjenje službe,
Nobenega stalnega nameščenca se ne more odpušiti, samo vpokoji se ga lahko.

Denarne kazni
se ne morejo v nobenem slučaju izrekat. Kaznuje se lahko z ukorom in v večkratnem slučaju s prene-sitvijo.

Ugodnosti pri vožnji.
Vsi nastavljencl imajo pravico do brezplačne vožnje za sebe in družino na železnicah in parobrodih in sicer: I. kategorija v I. razredu; II. kategorija v II. razredu in III. kategorija v III. razredu.

Stanovanja.
Železniška uprava je dolžna, da preskrbi za svoje nastavlence zasebna stanovanja. Skrb naj teži v tem pravcu, da postane vsak železničar, ko stopi v pokoj lastnik družinskega stanovanja, katerega bi tekom svoje službene dobe redno v mesečnih obrokih v smislu mesečne najemnine izplačal.

Zasebno življenje
nastavlencev je izven razmatrivanja v zakonu o železnicah, in ni podrejeno nadzorstvu podjetja, toraj v mejah meščanskih zakonov popol-

noma svobodno. Izven službe je vsaki nastavljenec svoboden državljan in ni dolžan podjetju polagati računov za svoje zasebno življenje.

Politične vesti.

+ »Slovenski Narod« in radikali. Več hrvaških listov poroča, da radikali v Beogradu upajo, da dobe sčasoma v svoje roke »Slovenski Narod«. Če res tudi deluje na tem, nam ni znano.

+ Volitve v okrožne skupščine v Srbiji se bodo vsled sklepa ministr. sveta vršile 16. oktobra.

+ Italijanski kovinarji in uradniki pri kovinarskih industrijah — se pripravljajo na splošen boj proti podjetnikom, ki jim hočejo znižati plače za 20% kot pripravo za 50% znižanje.

+ Italijanski zakon o volajških naborih je bil razširjen tudi na anektirane pokrajine. K naborom bo klican najprej letnik 1901 in sicer ne pred 1922.

+ Nemčija in Letška sta podpisali medsebojno trgovinsko pogodbo.

+ Amsterdamsko vodstvo pozivlja delavstvo vseh dežel naj bojkotira izdelke pri nas dobro znanih čokoladnih podjetij v Šviciji, Caillet in Kohler radi skralno brezobzirnega postopanja lastnikov teh tovarn z delavstvom.

+ Stavkovno gibanje na Španskem se širi z veliko hitric. Bolj in bolj zavzema političen značaj in neka poročila govore o revoluciji. Teh poročil ni mogoče kontrolirati, ker je vlada uvedla brezpozorno cenzuro. Asturškim rudarjem so se pridružili tudi poljedelski delavci v tej pokrajini in tudi po drugih. V Madridu so stavbincl proglasili splošno stavko. Zaradi teh gibanj je skoro popolnoma zastal prevoz volajstva in vojnega materiala v španski Maroko.

+ Čemu potem razorožitvene konference? Ameriški predsednik Harding, tisti ki ima o svetovnem miru najbolj polna usta, je te dni v washingtonski vojaški šoli imel govor, v katerem je dejal, da je upanje na popolno odstranitev vojne prazno. Po njegovem mnenju bosta vojska in vojna mornarica vedno obstajali. Hardingu in vsem enakim gre pač le naslednji kratki odgovor: militarizem bo obstajal, dokler ga bodo odpravljali taki ljudje, kakor je on. Ampak tisti ljudje ne pomenijo nič pešice proti človeštvu, ki drugače misli. In tisto človeštvo bo prej ali slej od samih misli prešlo tudi do dejanj.

SODRUGI PEVCI IN PRIJATELJI DELAVSKE PESMI!

Vse sodruge pevce in prijatelje delavske pesmi, ki hočejo pristopiti in sodelovati v pevskem zboru »Svobode«, pozivljamo, da se prijavijo k pevskemu odselcu, in sicer v tajništvo »Svobode« Aleksandrova ul. 5, pritičlje desno. Sodrugi in prijatelji delavske pesmi, odzovite se nazivu k delu čim najštevilnejše!

skih pojavov je zdravljenju le v majhni meri dostopen, preprečiti pa se daio vse bolezni. Akoprav temu izreku ne moremo brezpozorno pritrditi, kajti naravne obrabe organizma ne moremo preprečiti, ako tudi jo lahko zavlečemo, pa moramo vendar izjaviti, da nam obetajo preventivne metode veliko več uspeha, kakor pa individualno zdravljenje. In tako je vedno bolj prodrlo spoznanje, da moramo upropaščeno narodno zdravje regenerirati na novi podlagi in da mora namesto stare individualne medicine stopiti nova medicina na osnovi ljudskih potreb in to je ravno socialna medicina. Socialna etiologija in socialna patologija sta nam pokazali, da leži vzrok večine bolezni, posebno pa takozvanih ljudskih bolezni v socialnih in pckličnih prilikah, v miljeju. Tu je torej treba zastaviti silo. Naravnost uspeh socialnega zavarovanja, torej bolniških blagajn, na tudi privatnih zavarovalnih družb za življenje in njihovih izkušenj je, da stopa danes vedno bolj v ospredje doslej zanemarjeni pojem konstitu-

cije in rasne higijene in da so začeli na tem polju delovati odlični kliniki in učitelji medicine, ki so si doslej svojo slavo stekli ravno na polju individualne medicine, kakor Kraus, Müller, Martins, Gottstein, Tandler in drugi. Nauki eugenike in rasne higijene pas pa tudi uče, da na pr. pri takozvanih konstitucionalnih boleznih ne smemo videti pred seboj le bolega človeka, temveč konečni produkt evolucije, ki sega morda že generacije nazaj. Mislim, da Vam kot zdravnikom stvari ni treba dalje razjasnjevati. Kadar sem imel bodoče naloge socialnega zavarovanja razložiti laikom, sem rabil priprost primer. Dejal sem: Akoravno so blagajnični zdravniki doslej uspešno in požrtvovalno zdravili vsak slučaj tuberkuloze in vsak slučaj spolnih bolezni, zaradi tega tuberkuloze in spolnih bolezni med delavstvom ni postalo manj. To kaže, da moramo svoje delo orientirati v drugem smislu in da se morajo pri socialnem zavarovanju pred vsem tudi uveljaviti preventivne metode. (Dalje prih.)

Brzjavl.

PTUJSKI ŽUPAN SOCIJALNI DEMOKRAT.

Podžupan NSS Blažek.

Snoči se je vršila v Ptujju seja občinskega sveta glede izvolitve župana in podžupana, pri kateri je bil izvoljen za župana zopet sodrug Lozinšek, za podžupana pa NSS Blažek, ki so ga podprli demokrati proti socialističnemu kandidatu Šeguzi. Lozinšek je dobil pri tretji volitvi 11 glasov, demokrat dr. Senčar pa le 8. O seji bomo še poročali.

CENTRALNA UPRAVA.

Državni podtajniki. — Osební kabinet.

LDU, Belgrad, 12. sept. Danes je pravosodno ministrstvo predložilo zakonodajnemu odboru načrt zakona o centralni upravi in o državnem svetu. V tem zakonskem načrtu o centralni upravi je predvidenih 12 ministrstev: 1. ministrstvo za pravosodje in vero; 2. ministrstvo prosvete; 3. ministrstvo za zunanje stvari; 4. ministrstvo za notranje stvari; 5. finančno ministrstvo; 6. ministrstvo za vojno in mornarico; 7. ministrstvo za javna dela; 8. ministrstvo za promet, pošto in brzjav; 9. ministrstvo za poljedelstvo in vode; 10. ministrstvo za trgovino in industrijo; 11. ministrstvo za narodno zdravstvo in socialno politiko; 12. ministrstvo za šume in rude. Njihova pristojnost se bo odredila s kraljevo uredbo. Ministri so lahko tudi brez portfelja. Ministrskim sejam smejo prisostvovati tudi državni podtajniki. Državni podtajniki zastopajo ministre v njihovi odsotnosti z vsemi pravicami in dolžnostmi odgovornega ministra in imajo pravico govoriti v narodnem predstavništvu. Čas, ki ga prebijejo v tem

poslu, se jim računa kakor v državní službi.

Dalje sme vsak minister, ako smatra za potrebo, da s svojo naredbo sestavi osebni kabinet. Temu kabinetu se uradni posli ministrstva ne morejo izročevati, temveč samo osebne in politične odločbe ministrstva. Nameščenci osebnih kabinetov ministrstva se nastavljajo z ministri v obliki odločbe. Oni niso aktivni uradniki in jim minister določa plače po zaslišanju ministrskega sveta.

SAMOSTOJNI KMETJE — RADIKALNA STRANKA.

LDU Zagreb, 12. sept. Dopisnik »Novosti« poroča iz Belgrada, da se je ob prihodu slovenskih poljedelcev v Belgrad mnogo govorilo o splošno samostojne kmetijske stranke z radikalno stranko. Ta vest prihaja iz okolice ministra Puclja, kot potrdilo za to pa se navaja akcija dr. Županiča in dr. Janjiča na kmetiskem kongresu na Bledu.

DEMISIJA BAVARSKÉ VLADÉ.

LDU München, 12. sept. Danes dopoldne je imel ministrski svet sejo pod predsedstvom dr. von Kahra. Sklenila se je demisijska kabineta, ki bo do nadaljnjega vodil svoje posle še nadalje.

GLAD V RUSIJI.

LDU Moskva, 12. sept. V pokrajni Saratov izvršujejo kmetje samoumore, ker jim preti smrt od glada. — Ameriška pomožna akcija za otroke je že začela delovati v Petrogradu. Tam namerava prehranjevati 50.000 otrok.

ODBOR ZA POMOČ STRADAJOČIM

LDU Moskva, 12. sept. Po pogodbi, dne 27. avgusta sklenjeni med sovjetsko vlado in pooblaščenec zenevske konference Nansenom, se ustanovi v Moskvi mednarodni izvrševalni odbor za pomoč stradajočim. Zadnje dni je dospelo že razno blago za organizacijo v Moskvo.

Dnevna kronika.

Protest proti postopanju ptujskih demokratov pri seji, ki je bila sklicana v soboto za volitev župana, je vložil včeraj poslanec sodr. Korun pri predsedstvu pokrajinske uprave za Slovenijo.

Kongres blagajniških zdravnikov v Sloveniji. V petek, 9. t. m. popoldne se je vršil v mali dvorani Narodnega doma v Ljubljani kongres zdravnikov bolniške blagajne za Slovenijo v Ljubljani. Zborovanja se je udeležilo nad 60 blagajniških zdravnikov, zastopnikov uradov in odposlanci iz cele države. Kongres je otvoril višji blagajnični zdravnik g. dr. Peter Košenina iz Ljubljane, na čigar predlog je bil izvoljen za

predsednika višji blag. zdravnik dr. Jančič iz Maribora. O točki »bodoče naloge socialnega zavarovanja« je poročal šef-zdravnik blagajne g. dr. Demeter Bleiweis. Poročilo priobčimo v celoti po stenografskem zapisniku (glej današnje številko »Napreja«). Bolniški blagajni častitamo na pridobitvi tako sijajnega strokovnjaka na polju socialne medicine, kakor je dr. Bleiweis. Pri drugih točkah je kongres obravnaval zdravniške stanovske zadeve in je napravil več važnih zaključkov.

Lakota v Hercegovini. Kakor je letošnja suša storila po vsem svetu zelo mnogo škode, tako je tudi v Hercegovini, ki je bila že zmirom — tudi ob dobri letini — pa

sivna, prizadajala mnogo škode in preti nemu prebivalstvu lakota. Da pa se prebivalstvo obvaruje najhujšega, so se zastopniki Hercegovine obrnili na centralno vlado s prošnjo za takojšnje izdatne pomoči. Toda minister za socialno skrb jim je odgovoril, da mu je finančni minister črtal kredit za podpore pasivnih dežel, vsled česar jim ne more ugoditi.

Kako upravlja buržoazija narodno premoženje. »Zvono« piše: Niilo in pokvarjeno blago, katerega ministrstvo prehrane in obnove — vzlic nepregledne množice inspektorjev, tajnikov, skladiščnikov in pisarjev — ni utegnilo razdeliti tekom dveh let, ko je bilo še blago zdravo, razdele te dni narodu v obmejnih srbskih okrajih. Zanimna nas, če hočejo izvršiti preiskavo proti nim, po katerih krivdi je toliko blaga zgnilo.

Ljubljanski veleselm in brivski mojstri. V sled Ljubljanskega veleselja so sklenili g. brivski mojstri, da so imeli na praznik 8. septembra 1921. delavnice odprte kljub delovni pogodbi sklenjeni 8. avgusta 1921. l., ki določa, da morajo biti delavnice na praznik zaprte; kar je bilo objavljeno tudi v časopisih s strani pokrajinske zadrge mojstrov. G. Franchet je sklical 6. septembra sejo, na kateri so sklenili delati na praznik 8. septembra, ne da bi se prej sporazumeli z osrednjim društvom brivskih pomočnikov, nego so sklep enostavno oktroirali. Seveda se je pomočniški zbor koncilijantno držal sklenjene pogodbe in ni delal. Toda ni veliko tako poštenih mojstrov, ki bi napram svojim pomočnikom koncilijantno postopali. Tako n. pr. je bil g. Kosec tako predrzen in je svojemu pomočniku odtegnil od tedenske plače 50 k. Opozarjamo merodajno oblast, da g. Kosec sploh noče poznati nobenih predpisov oblasti in postopa s svojim osebjem, kakor se mu zljubi. Dela zjutraj, opoldan in zvečer, čez uro brez vsake odškodnine. Toda so še drugi slični mojstri, tako n. pr. starinar Derzanc, ki tudi ne priznava nobenih predpisov s strani zadrge, a se manj s strani poverjeništvu za socialno skrb. Osrednje društvo brivskih pomočnikov protestira proti takšnemu postopanju pokrajinske zadrge mojstrov 1. ker se vsi koncilijantno ne drže svojih cenikov, 2. ker kršijo predpise o pomočnikih in apelira na poverjeništvu za socialno skrb, da ukrene potrebne korake. — Glavni odbor osrednjega društva brivskih in lasničarskih pomočnikov.

Vinska trgotev »Svobode«. Društvo namerava dne 8. oktobra t. l. privediti v veliki kazinski dvorani v Mariboru vinsko trgotev, ki bo spojena z raznimi drugimi zabavami. Opozarjamo že danes na to.

Letno gledališče v hotelu Tivoli igra samo še do četrta 15. t. m. Predstave se vrše na vrtu, v slučaju slabega vremena pa v dvorani.

Mesto hišnika. Mestna občina potrebuje hišnika za postopje »Mladika« v Šubičevi ulici št. 9. Prosilci morajo biti neoprečeni, oženjeni brez otrok, ne preveč mladi in če mogoče izučeni ključavničarskega

obria ali vsaj izprašani kurjači. Prošnje je vlagati pri mestnem gospodarskem uradu do 15. septembra 1921. Plača po dogovoru.

Hotel »Moskva« v Belgradu, največja in najlepša belgrajska zgradba, ki je bila doslej last ruske zavarovalne družbe »Rusija«, je kupila Jadranska banka v Belgradu za 11.500.000 dinarjev.

Iz stranke.

Sodruge v Spodnji Šiški opozarjamo na diskusijski večer, ki bo jutri v sredo ob 20. uri v bivši nemški šoli.

Iz strok. organizacije.

Seja centralnega odbora kovinarjev se bo vršila v sredo 14. t. m. — Tajništvo.

PRICETEK ŠOL.

Glasbena Matica v Ljubljani. Ureditev urnika za gojence konservatorija Glasbene Maticе v Ljubljani se vrši po sledečem redu: Vsi gojenci solopetja naj pridejo k razdelitvi ur v sredo 14. t. m. pop. ob 3. uri. Gojenci vseh letnikov glasbene teorije, združene s petjem, v četrtek 15. t. m. ob 3. uri pop. Gojenci klavirja v četrtek 15. t. m. ob 4. uri pop. Gojenci gosli v petek 16. t. m. ob 4. uri pop. vsakokrat v dvorani Glasbene Maticе v Vegovi ulici 7-11.

Kr. drž. trgovska akademija v Ljubljani. Ravnateljstvo drž. trgovske akademije naznanja, da se vrši vpisovanje v prvi in drugi letnik od dne 13. do inkl. 15. septembra na srednji tehnični šoli v drugem nadstropju, soba št. 6, in sicer od 9—12 in 3 do 6 ure. Začetek pouka bo naznanjen na deski v avli omenjenega zavoda. Vpisovanje v abiturijentski tečaj se vrši 25. do 30. septembra na istem zavodu. — Ravnateljstvo.

Gospodarstvo.

Ljubljanski veliki semenj se je zaključil v ponedeljek dne 12. t. m. ob 18. uri zvečer. Razstavljalci lahko prično ovladati svoje blago v torek dne 13. t. m. ob 7 uri zjutraj. Izkaznice za odvoz razstavnega blaga izdaja po predhodnem dovoljenju sejskega urada družba za mednarodno t. s. s. »Baikan« v lastnem paviljonu na sejnišču. Brez teh izkaznic se ne dovolj nikak izvoz blaga. Vstop na sejnišče imajo odslej samo razstavljalci in njih

namestniki, zaproseni pri odvozu blaga. Slednji pa morajo imeti v to svrhu potrdila tvrdki, za koje delajo. Pušenje v paviljonih je tudi nadalje kar najstrožje zabranjeno. Tvrde in posamezniki, ki so prevzeli komisijsko razprodajo legitimacij in znakov za poset »Ljubljanskega velikega sejma«, naj blagovoljno poslati neprodane znake in legitimacije obenem s točnim obračunom vsaj do 16. t. m. na naslov sejskega urada. Vse terjatve, ki jih ima kdorkoli do konsorcija »Ljubljanskega velikega sejma«, naj se predlože sejskemu uradu najkasneje do 20. septembra 1921. Na poznejše terjatve se ne bo oziralo.

Preizkušnja Bogatirjeve pečl. Na »Ljubljanske velikega sejma« dne 10. sept. ob 12. uri se sestala v paviljonu inž. Bogatirjeva iz Beograda, izumitelja izredno racionalnih štedilnikov, komisija, sestojeca iz naslednjih članov: gg. gradbeni ravnatelj inž. Klinar, vsučnišični profesor arhitekt Vurnik in ravnatelj namestnik inž. Poerster, ki je ugotovila tole: Poskušnja se je vršila na dveh štedilnikih. Vsak štedilnik ima 3 odprtine za kuhanje. Za kurjavo vsakega štedilnika se je pripravilo po 2 kg mehkih drv, ki jih je izumitelj na licu mesta dal razrezati v treske s posebno pripravo, visečo na štedilniku. V vsak štedilnik je dal naliti po ca 45 litrov, ca 10° C gorke vode, ki naj bi se rabila pozneje za umivanje posode. V vsakem štedilniku sta bila 2 lonca po 8 litrov vsebine in ena plitva ponev za cvrtje. V loncu je pripravil izumitelj rusko juho (boršč) in gulaš. Na ponvi pa si je priredil začimbo. Nato je zakuril. V loncih je pričelo vreti po 10tih minutah. Voda (ca 45 litrov) je pa vrela po 20 minutah. Po preteku 50 minut je bila jed kuhana. Od naprej določenih 2 kg mehkih drv je ostalo izumitelju še 34 dkg. Pripomniti bi bilo, da mu je štedilnik, ki je bil samo improviziran, zelo slabo vleklo. V spodnjem delu štedilnika je nameščena ledenica, kamor je shranil ca 2 in pol kilograma ledu in nekaj steklenic vina. Med poskušnjo se led ni prav nič raztopil. Poskušnje so je udeležilo 100 posetnikov sejma. Poskušnja se je povsem posrečila in so bili posetniki sejma za jedjo, ki je bila zelo okusna, prav zadovoljni. Po izvršenju preizkušnje glede kuhanja je pričel pečl 5 kg svinjske pečenke. — Pri preizkušnji velikega tipa štedilnikov v nedeljo 11. t. m. je bilo med občinstvo na sejnišču razdeljenih brezplačno 1367 porcij.

PALMA
TRIAL
Ljubljana

Josip Prešeren
čevljar
Spodnja Šiška Celovška cesta 82

.. Ljubljanski veliki semenj, paviljon E., štev. 4. ..

Šolski zvezki

za ljudske in srednje šole, na razpolago v vsaki množini. Priznano najboljši lastni izdelki iz belega, finega papirja in močnih ovitkov.

Učiteljska tiskarna, Ljubljana
Frančiškanska ulica št. 6.

Najnižje cene! Zahtevajate cenike! Točna postrežba!

Obleke

moške, fantovske in deške, mikado, razglane, površnice, kožuhe, jahalne hlače, specialitete v otroških oblekah (kostumih) in drugo konfekcijo od najpreprostejšega do najfinejšega kroja v najboljši izdelavi ter razno sukno, hlačevino in podloge nabavite najceneje edino le pri

„KONFEKCIJSKI INDUSTRIJI FRANČE“
Telefon št. 313.
FRAN DERENDA,
Ljubljana, Emonska cesta št. 8.
Vdeleženc »Ljubljanskega vzorčnega veleselja«
Paviljon E., oddelek št. 52.

Več rabljenih dvokoles. šivalnih strojev in otroških vozičkov v dobrem stanju se ceno prodaja. Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Velika izbira otroških vozičkov, dvokoles in šivalnih strojev po ceni F. Batjel, Ljubljana, Stari trg št. 28. Sprejme se v polno popravilo za emaljiranje z ognjem in poniklanje dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni stroji. Mehanična delavnica, Karlovska cesta št. 4.

„TRIBUNA“
tovarna dvokoles in otroških vozičkov. Ljubljana Karlovska c. 4, Zvonarska ulica št. 1.

Velika izbira sukna, perila, odej, gotovih oblek, dežnikov itd. po znižanih cenah se prodaja pri **J. TRPIN, Maribor,** Glavni trg št. 17.

Citajte velezanimivo študijo **Dr. Oto Bauer - Uratnik Pot k Socijalizmu.** Cena K 2.— Naroča se v upravi »NAPREJ«.

ŠTAMPILJE vseh vrst **CIRIL SITAR** LJUBLJANA Sv. Petra cesta 13

mestni tesarski mojster **Ivan Zakotnik,** Telef. št. 379. Ljubljana, Dunajska cesta 46. Telef. št. 379. Vsnkovrstna tesarska dela, kakor: moderne lesene stavbe, ostrešja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d. **Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov. Parna žaga. Tovarna furnirja.**

Radi selitve se ni mogla tvrdka pridružiti k semnju. Velika zaloga šivalnih in pisalnih »ADLER« strojev in koles z znamko »STYRIA«, »DÜRKOPP«, »WAFFENRAD« (orožno kolo). **IVAN JAX in SIN, Ljubljana.**

Slovenska gradbena družba

Z O. Z.

Ljubljana Ljubljana

Tehniška pisarna v tovarni Keršič.

Izvršuje: vse vrste visokih in globokih stavb, betonske in železobetonske gradbe, vodne gradbe, električne centrale, izkoriščanje vodnih sil, moderne industrijske gradbe in mostne gradbe. Posebnosti našega proizvoda: leseni polnostenski nosilci za strehe z velikimi razponi, lesena in kombinovana skladišča, tvorniško izdelovanje zložljivih stanovanjskih hišic. Kolarski oddelek: izvršuje vse vrste luksuznih in tovornih vozov, karoserij, samokolnic itd.